

Vətənin mərd və namuslu oğlu

səliqə ilə üzünü qırxmış, təmiz köynək geyib təzə qalstuk bağlamışdır. Təəcübülə:

– Bu nə üçün? – deyən yoldaşına o, belə cavab vermişdir:

– Biz təmiz və aydın bir həyatla yaşadıq, nə üçün dar ağacı altına əzgin və çirkli gedək?!

Bu qəhrəmanın adı Firidun İbrahimi. O, Azərbaycan Demokrat Fırqəsinin üzvü, milli dövlətin prokuroru idi. Onu şəxsən tanıyanlar bilir ki, Firudin ancaq bu cür hərəkət edə bilirdi. O, Azərbaycanın milli azadlıq və İranın demokratik inkişaf idealına qəti iman gətirənlərdən idi.

Firudin 1918-ci ildə Astarada doğulmuşdu. Yeddiillik məktəbi orada qurtarmış, sonra Tehran darülfünununun hüquq fakültəsində ali təhsil almışdı. Həyatı əvvəldən xalq ilə bağlı olmuşdu. Hələ uşaq ikən, atası mütərəqqi görüşləri üçün müstəbid Rza xan tərəfindən Azərbaycandan sürgün edilmişdi.

1945-ci ilin axırları, Cənubi Azərbaycanda demokratik dövlətin yaranmasının ilk günləri idi. Belə bir zamanda Firidun İbrahimi Pişəvəri tərəfindən yenidən prokuror təyin edilmişdi. O, bir yandan köhnə, pozğun əxlaqlı prokuror işçilərini yeni, xalq üçün yaşayan məsləkli və vicdanlı adamlarla əvəz edir, o biri yandan qəddar düşmənlərin, xarici imperialistlərin satqın nökrələri olan mürtecelərlə amansız mübarizə aparırdı.

Onun ilk atəşin çıxışı Azərbaycan xalqının cəlladı, silahsız Urmiya de-

mokrat-kəndlilərini tankların altında əzməmiş sərhəng Zəngənənin mühakiməsində olmuşdu. Firidun aydın və kəskin dəlillərlə Zəngənənin cinayətlərini sübut edərək ona ölüm cəzası tələb etmişdi.

Bir müddət sonra başqa bir canilər dəstəsi Təbriz xalq məhkəməsinin qarşısında durmuşdu: bu dəstəyə təbrizlilər arasında məşhur olan Qarnıyirtiq Kazım başçılıq edirdi. Onun dəstəsi, gecə adamların qabağını kəsib başından papağını, əynindən paltarını çıxarıp, həyansız evlərə soxularaq cavan qız və gəlinləri zorlayırdılar. Bu dəstənin mühakiməsində də Firidun atəşin çıxış edərək siyasi qatillər, əhalinin əmin-amanlığını pozanlar, ictimai müəşirət qanunlarını və əxlaqını saymayanlarla amansız olmağı tələb etmişdi.

Firidun açıqfikirli, qabağıgören, Azərbaycan, fars və fransız dillərini mükəmməl bilən bir dövlət xadimi idi. Onun geniş məlumatı vardı. Tarix, fəlsəfə və ədəbiyyat elmlərinə dərin bələd idi. O, ağıllı yazıları və məruzələri ilə xalqın məhəbbətini qazanmışdı. Firidun İbrahimi son dərəcə təvazökar, xoşrəftar, mədəni bir insan və yaxşı yoldaş idi. Düzlük və sədaqət onun xasiyyətinin əsas cəhətləri idi.

Firidun Azərbaycan xalqının azadlıq mübarizəsinə son nəfəsinə qədər sadiq qaldı. O, gənc və saf həyatını xalqımızın qəddar düşmənləri olan İran mürteceləri əleyhinə, vətənin azadlığı və səadəti yolunda mübarizədə qurban verdi. Azərbaycan xalqını böyük övlad

məhəbbəti ilə sevən Firidun İranda yaşayan başqa xalqlara da azad və xoşbəxt həyat arzu edirdi.

Firidun Azərbaycanda demokratik hərəkət başlananda da, xalq hakimiyyəti yarananda da, Tehran irticası müvəqqəti qalib gəlib dar ağacları quranda da bu əqidə ilə yaşadı. O, ölümlə üz-üzə gəldikdə belə bu ümidini itirmədi. O, Azərbaycan demokrat fırqəsi Mərkəzi Komitəsinin binasını canilərdən qoruyaraq atışdığı zaman bu əqidə ilə yaşayırdı.

Tehran mürteceləri xalqın qəzəbindən qorxaraq Firidunu səhər saat beşdə Təbrizin Səttarxan xiyabanının başlanğıcında Gülüstən bağının ağzında edam etdilər. Buna baxmayaraq qocaman Təbriz öz sadiq oğlu ilə ləyaqətlə vidalaşdı. Onun məğrur halda dar ağacına getdiyini görənlər ayaq saxlayır, uşaqlar və qocalar böyük bir kədər içində dayanıb başını aşağı dikir, başıcaqdralı qadınlar uşağını qucağına basaraq: “Ah, Firidun!” – deyər göz yaşını tökürdülər. Çünki nəcibürekli Firidunu xalq böyük bir məhəbbətlə sevirdi.

Tehran mürteceləri öz xarici ağalarının əmri ilə Azərbaycanın bu mərd və namuslu oğlunu Təbrizdə dar ağacından asdılar. Onların amansızcasına qətl etdiyi minlərlə qəhrəman kimi Firidunun də adı və xatirəsi xalqın qəlbində əbədi olaraq yaşayır və qocalardan körpələrə qədər hamını “intiqaq, intiqam!” deyər mübarizəyə çağırır.

Mirzə İBRAHİMOV,
Xalq yazıçısı

1946-cı il dekabrın 12-də imperialist dairələrin dəstəyi ilə Tehran şah rejiminin amansızlıqla devirdiyi Azərbaycan Milli Hökumətinin baş prokuroru Firidun İbrahiminin edam edilməsindən 76 il keçir.

Xalq yazıçısı Mirzə İbrahimov yarıradıcılığının zirvəsi sayılan “Gələcək gün” romanının qəhrəmanı barədə 1949-cu ildə “Kommunist” (1991-ci ildən “Xalq qəzeti”) qəzetinin 4 iyun sayında “Firidun İbrahimi” başlıqlı ayrıca bir məqalə də çap etdirmişdi. Böyük ədibin “Azərbaycanın mərd və namuslu oğlu” adlandırdığı qəhrəmanından bəhs edən həmin yazını Firidun İbrahiminin şəhadətin ildönümündə ixtisarla oxucularımıza təqdim edirik:

Firidun İbrahimi

...Amerikan-İngilis tankları və təy-yarələri ilə Cənubi Azərbaycana soxulmuş, onun şəhər və kəndlərini xarabazara çevirən İran işğalçı orduları Təbrizi qana boyamışdılar. Qəhrəman demokratlar amansızcasına təqib olu-

nurdular. Onları günün günortaçağı sorğusuz-sualsız güllələyir, arvad və uşaqlarını diri-diri quyulara atır, qızlarını soyundurub küçələri gəzdirirdilər. Mürtecelər canlı insan bədənindən məşəllər düzəldir və demokratların evlərini talan edib yandırirdilər. Təbriz məhbəsləri ağzına qədər adamla dolu idi.

Məhbəslər və dar ağacları İran ordusu və zabitlərinin Təbrizə gətirdiyi “hədiyyə” idi. Sübh açılarkən bu məhbəslərdən çıxarılanlar dar ağaclarında öz şərəfli və namuslu həyatlarını başa vururdular... Belə bir zamanda məhbuslardan birsinə səhər tezdən asılacağı bildirilmişdi. Bütün gecəni ölüm hökmü altında yaşayan və yoldaşlarına insanın xalq qarşısındakı borcundan, mübarizə və həyatın şirinliyindən danışan məhbüs sübh açılarkən durub